

Aleg. 246

Sprawozdanie

Komisji przemysłowej w sprawie petycji gminy miasta Tarnowa o założenie szkoły przemysłowej dla rzemieślników budowlanych i szkoły handlowej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Tarnowa wniosła dnia 2. marca b. r. do L. 1688. do Wysokiego Sejmu petycję o założenie w Tarnowie szkoły rzemieślników budowlanych z nauką dla murarzy, kamieniarzy i cieśli, w dwóch lub trzech kursach pięcioletnich zimowych, a dla stolarzy i ślusarzy budowlanych w dwóch lub trzech kursach letnich, przy założeniu warsztatów szkolnych i otwarciu sali dla rysunku i modelowania. Rada gminna miasta Tarnowa powzięła zasadniczą uchwałę przyjęcia na siebie znacznej części prestacyi na rzecz utrzymania takiej szkoły, jeżeli kraj, powiat, Kasa oszczędności, Izba handlowa i przemysłowa przyczynią się materialnie, w sposób wydatny, do utrzymania tej powstać mającej instytucyi.

Rozstrzygnięcie, czy rzeczona szkoła miałaby ewentualnie powstać jako szkoła krajowa, przez państwo subwencyonowana, z pomocą gminy i innych czynników pozostawia gmina decyzji Wysokiego Sejmu. Odnośnie, w cyfry ujęte zobowiązanie gminy mogłoby być złożone dopiero po powzięciu decyzji co do założenia szkoły przez kraj lub rząd i po sporządzeniu kosztorysu. Na cel tej szkoły mógłby być też odstąpionym budynek obecnej szkoły ogrodniczej, w razie przeniesienia jej w inne miejsce.

W powołanej petycji domaga się gmina miasta Tarnowa również założenia dwuklasowej szkoły handlowej w Tarnowie i niemniej powzięła już zasadniczą uchwałę co do materialnego przyczynienia się do jej utrzymania.

Odnośnie do pierwszego żądania wyraża Komisya przemysłowa zdanie, że jest rzeczą wskazaną i pożądaną, aby przy nieznacznym udziale, jaki ma Galicya w państwowem szkolnictwie przemysłowem, dążyć do wydatniejszego niż dotąd materialnego popierania przed Rząd szkół przemysłowych przez kraj utrzymywanych i zakładania nowych takich szkół tam, gdzie miejscowe warunki są odpowiednie, a zachodzi tego istotna potrzeba.

Miasto Tarnów, liczące około 32.000 mieszkańców ma 2 gimnazya, 1 szkołę realną, 1 seminaryum nauczycielskie męskie i nie może już dziś tymi zakładami sprostać i odpowiedzieć napływowi szukającej nauki młodzieży, z miasta i okolicy. Wiadomo, że młodzież nasza, w przeciwieństwie do młodzieży krajów na zachodzie o rozwiniętym przemyśle i handlu dotąd jeszcze daje pierwszeństwo karierze urzędniczej przed zawodem przemysłowym lub handlowym, lecz nawet gdyby się miał obudzić ruch w ostatnim kierunku, to stałby mu na przeszkodzie fakt, że ilość szkół przemysłowych w kraju naszym jest niedostateczną.

Jest to zatem jednym z powodów, dla których Komisya przemysłowa uważa żądanie gminy miasta Tarnowa za słuszne i usprawiedliwione.

W kraju dotąd zawsze daje się odczuwać brak uzdolnionych sił pomocniczych przy wszelkiego rodzaju robotach budowlanych, brak mianowicie instalatorów, monterów i t. d. Dzisiejsze szkoły zawodowe kształcą przez kilka lat młodzież

bez poprzedniej praktyki, bez względu na zdolności i wychodzący ze szkoły młodzieniec niejednokrotnie ma niewiele wiedzy, a dużo pewności siebie.

Za tem idą aspiracye wyższe i stwierdzono już niejednokrotnie, że większość absolwentów naszych szkół zawodowych potem się gubi i straconą jest dla produkcji. Starają się oni o posady rysowników, dyurnistów, pisarzy itd. i nie przynoszą przemyślowi, dla którego szkoły te są stworzone, żadnej korzyści.

Typ szkoły, o którą kompetuje gmina miasta Tarnowa, obecnie, za przykładem innych krajów, a zwłaszcza Anglii w ostatnich latach i w Austrii znalazł zastosowanie.

Szkoła taka przeznaczoną jest dla ludzi, którzy już kilka lat w danym zawodzie pracują i mają stąd kilkuletnią praktykę rzemieślniczą, znają oni swój zawód i wie się o nich, że mają zdolności i ochotę do pracy. Plan też nie obejmuje kilku lat nauki dla dania ogólnego wykształcenia, lecz stawia sobie za zadanie „douceć” w kilkumiesięcznych kursach frekwentantów, czego im brakuje. Tym sposobem można wykształcić w danej gałęzi przemysłu budowlanego uzdolnionych pracowników i dać im możność przygotowania się do egzaminu majsterskiego, ustawą przepisanego.

Zdaniem Komisji przemysłowej nadaje się miasto Tarnów dobrze do założenia takiej szkoły ze względu na reprezentowane tam w znacznej liczbie rękodzieła, a odnośni przedsiębiorcy i majstrowie czynni są nie tylko przy dość znacznym ruchu budowlanym w miejscu, lecz pracują i w dalszej okolicy.

Dla tychsamych powodów a zwłaszcza, aby dać możność części naszej młodzieży kształcenia się w zawodzie handlowym, zasługuje, zdaniem Komisji przemysłowej, na uwzględnienie żądanie gminy miasta Tarnowa o założenie szkoły handlowej. Komisya przemysłowa wskazuje przytem na sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 29/I. 1907 LW. 9800/07 z czynności w zakresie przemysłu krajowego i proponowaną między innymi rezolucyę 8., wzywającą rząd, aby w myśl §. 5. ustawy z d. 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem założył w jaknajkrótszym czasie dwuklasowe szkoły handlowe, na razie przynajmniej przy dwu szkołach realnych. Z pośród miast położonych na zachodzie kraju, a nie posiadających dotąd szkoły handlowej, z wyżej przytoczonych powodów Tarnów i dla założenia takiej szkoły przy szkole realnej zdaniem Komisji przemysłowej ze wszelch miar się nadaje.

Na tych podstawach Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm uznając potrzebę utworzenia w Tarnowie szkoły przemysłowej dla rękodzielników budowlanych i szkoły handlowej — raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył rokowania z rządem o założenie szkoły dla rzemieślników budowlanych w Tarnowie, a następnie porozumiał się z czynnikami lokalnymi co do ich udziału w kosztach, co zaś do udziału finansowego kraju w tym względzie, oraz co do charakteru krajowego, względnie państwowego tej szkoły przedstawił Sejmowi wniosek na najbliższej sesyi.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wdrożył rokowania z rządem o założenie dwuklasowej szkoły handlowej przy szkole realnej w Tarnowie, porozumiał się z czynnikami lokalnymi co do udziału tychże w kosztach założenia i utrzymania, co zaś do udziału finansowego kraju przedstawił Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

Przewodniczący:

A. Lubomirski.

Sprawozdawca:

Götz.